

NEOTOPONÍMIA AL CAMPUS DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

9's Geògrafs

XX Jornada d'Antroponímia i Toponímia. La Real, 2007

Estimat amant dels topònims, aquí et presentam un estudi que vàrem realitzar a la Universitat de les Illes Balears el mes de març de 2007, sobre els nous topònims que han aparegut dins el Campus.

Es tractava de fer un tema innovador i impactant, que causàs controvèrsia i interès per part de la comunitat universitària. Per si es creia que era un espai mort i àrid, amb aquest treball preteníem mostrar el contrari i ensenyar com es tracta d'un espai viu i amb nova creació de topònims per part dels integrants d'aquest (gairebé tots alumnes).

Més enllà de la «placa freda» amb els noms dels edificis, hem pretès incorporar en la ment de tots els usuaris uns noms més familiars i amigables, els quals molt probablement tenen més relació amb el nom de l'edifici o emplaçament que no el nom d'alguns dels personatges històrics. S'ha de dir, però, que no pretenem fer una substitució completa, ni menysprear les persones emblemàtiques que donen nom als edificis. Els respectam i els acceptam. El que volem és donar una coneixença popular de les zones, que tothom en sigui partícip de la realitat on es mou. Ja que, al cap i a la fi, els noms que perduren són els populars. O no?

La metodologia usada fou senzilla, això no vol dir que no fos exhaustiva ni intensa. Va consistir bàsicament en entrevistes directes als estudiants, professors i personal del servei administratiu que ens trobàvem als edificis i als carrers del Campus. A més, nosaltres mateixos vàrem aportar tots els topònims dels quals ja en teníem coneixement, ja que eren força coneguts entre la comunitat universitària.

Les entrevistes eren simples, directes i, per què no dir-ho, informals. Solament els demanàvem per quin nom coneixen l'edifici o emplaçament en el qual es trobaven en aquell moment, quin era el mot que usaven. Després els dèiem a veure si ens sabrien aportar altres topònims populars de la UIB, i així finalitzàvem l'entrevista.

Al final ja havíem realitzat prop d'un centenar d'entrevistes, un tasca bastant dura i llarga. Probablement vàrem patir un poc de la nostra pròpia inexperiència, ja que no realitzàrem el que farien altres investigadors: elegir un punts concrets, fer un menor nombre d'entrevistes i generalitzar el resultat fent una extrapolació. Però teníem tanta motivació que volíem aconseguir el que alguns catalogarien d'impossible, és a dir, tota la neotoponímia de la Universitat de les Illes Balears. I, vertaderament, ha estat impossible. Ara bé, qui no ho intenta no s'hi aproxima. El contingut final ha estat més profitós de l'esperat, ja que s'han aconseguit una gran quantitat de nous topònims. La sorpresa ha estat general, quan exposàrem els resultats a la Real dia 17 de març de 2007, Sant Patrici.

La satisfacció va ser major quan anunciàrem el nombre de nous topònims aconseguits, ni més ni menys que un centenar de topònims. Què significava allò? Que cadascú diu la seva? Que cada entrevistat ens mentia i deia el primer que se li acudia per sortir del pas?. Doncs no, senyor. Molts dels entrevistats no ens sabien dir res, tal volta sobtats per la pregunta, ja que de ben segur que si ho pensessin tothom en recordaria algun. I, aquells que ens deien topònims populars la majoria eren grupets de persones, i el nom era acceptat entre tots els membres. Així doncs, tots els neotopònims eren vius i ben reals, tenien forma i es movien per diferents ambients. Sempre s'han estat creant, però mai havien sortit més enllà dels seus dominis, només eren usats per la gent que vivia en aquella zona concreta al dia a dia. Per això el que calia era que algú els difongués, que agafés aquests «topònims vivents» i els tragués a la llum davant de tots els habitants de la Universitat.

Es pot dir, per tant, que vàrem salvar–ressuscitar topònims morts en les ments de reduïdes agrupacions i els posàrem en marxa. El següent pas, l'exposició a la XX Jornada de Toponímia i Antroponímia a la Real ja fou la primera difusió en societat. Tot i que quedava aquest darrer pas: la publicació d'un mapa de la UIB amb la neotoponímia dels principals edificis. Ara sí que aquests *zombis* (seguint amb l'humanització dels topònims) caminarien per les ments de tots els membres de la comunitat universitària, cercant cervells refractaris als quals poder mossegar i inculcar la realitat toponímica d'aquest espai.

Tal volta ha estat una manera un tant bèstia d'expressar-ho, però aquesta seria, no la culminació, sinó una nova passa de la nostra tasca. Pensam que no hi ha culminació, el tema d'estudi és dinàmic, canviant, no es pot aturar. Sempre hi ha hagut nous topònims i sempre n'hi haurà. Aquesta sí que podria ser la nostra meta final, la nostra Ítaca: que hi hagi inventiva al llarg del temps, que el camí sigui llarg i profitós, i que si algun dia s'acaba es pugi mirar enrere i dir: renoi, sí que se n'han fet de coses!

Ah, però al darrere de tot això hi ha un estudi? Doncs sí, a continuació hi ha el treball realitzat per nosaltres, els *9's Geògrafs*:

Nom oficial: Edifici Ramon Llull

Nous topònims:

- Edifici de Lletres
- Edifici Antic
- Es Primer
- Polacolandia: *polaco* és el malnom dels nacionalistes catalans, majoritaris a l'edifici.
- Raimon: per semblança fonètica.
- Es Llull

Nom oficial: Edifici Mateu Orfila

Nous topònims:

- Morfila: per l'abreviatura M. Orfila.
- Es Orgues: per les torres que sobresurten, en forma d'aquest instrument.
- Es des Químics

Nom oficial: Edifici Guillem Colom

Nous topònims:

- Edifici de Biologia
- Burger King: amb quina finalitat hi deuen usar les rates mortes?
- Cartón - Piedra: ja que té les parets molt fines.
- Es Laberint: a veure qui troba un despatx la primera vegada que hi entra (i la segona, i la tercera...)
- Darwin: era el nom original de l'edifici, utilitzat per personal administratiu.

Nom oficial: Edifici Anselm Turmeda

Nous topònims:

- Es d'Informàtica
- Es des Frikis: Hi ha molts d'informàtics que es corresponen amb el perfil de *friki*.

Nom oficial: Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos

Nous topònims:

- Hawaianos: per semblança fonètica.
- Tito's: la gent de dissabte vespre a Tito's és la mateixa que entre setmana és a aquest edifici.
- Ligoteo: els al·lots van a cercar al·lotes per allà.
- es des Pijos: això és el que pensen els dels altres edificis.
- Pijoteca: per això mateix.
- Sa Terminal
- S'Aeroport: Per semblança arquitectònica.
- S'Hospital
- Es des tiquismiquis: per definir la personalitat dels seus usuaris.
- Es Sac de Mames: hi ha unes bones vistes des de l'escala del bar.
- Es Jove: per la pesa de dir el nom complet.

Nom oficial: Edifici Beatriu de Pinós:

Nous topònims:

- Intercontinental: ja que era l'edifici interdepartamental.
- Multiusos: és més bo de dir que interdepartamental.
- Pepinós: de la abreviatura B. Pinós i transformació fonètica.

Nom oficial: Edifici Guillem Cifre de Colonya

Nous topònims:

- Es Cifre
- Allà on ses Nines Guapes: no podem ser més explícits.
- Sa Frontera: situat entre els *frikis* i els *pijos*, hi ha de tot.
- Sa U: per la seva forma.

Nom oficial: Multiaulari

Nous topònims:

- Es Contenedor: semblança als contenidors d'enderrocs de les grans obres.
- Son Banya: pareixen les cases prefabricades d'aquestes barriades.
- Son Gotleu: pareixen les cases prefabricades d'aquestes barriades.
- Quatre Llaunes: pel material del que esta fet.
- S'Hangar: semblança arquitectònica,
- Sa Capsa de Sabates: Per la seva forma ortogonal.
- Sa Capsa de Mistos: Per la seva forma ortogonal.
- Es Bany des Obrers: Compareu-lo amb els de les obres on orinen els treballadors.
- Es Barracons des Nazis: semblança a les cambres de gas dels camps de concentració.
- Treblinka: semblança a les cambres de gas dels camps de concentració.
- Prefabricat: perquè és un edifici prefabricat (de veres?).
- Es Tros d'Uralita: És el material del que està fet.
- Ca Nostra. Perquè és allà on passam gran part de la nostra vida els Geògrafs.

Nom Oficial: Edifici Arxiduc Lluís Salvador

Nous Topònims:

- Es dels Pingüins: Per l'uniforme que duen blanc i negre.
- Es de Turisme
- Es dels Apartats: És el que es troba més enfora de la resta d'edificis.
- Es dels Pijos. Considerats també *pijos* com els del Jovellanos.
- Es del Lujo. És el que té els menús més cars.
- Sol - Melià Palace: Per la seva semblança a un Hotel.
- Els uniformats: Els estudiants hi han de dur uniforme.
- La UIB: Ells no coneixen res més, per a ells allò és tot el Campus.

Nom Oficial: Poliesportiu.

Nous Topònims:

- Campus Esport: És el nom mediàtic de les instal·lacions.
- Es Poli: Per abreviatura.

Nom Oficial: Son Lledó

Nous Topònims:

- Es Vaticà: Hi ha la *creme-de-la-creme* de la universitat.

A partir d'aquets moments, passam a expressar els nous topònims que dóna la gent del campus a llocs més concrets.

- Pati interior del Ramon Llull: es claustre. Perquè és un claustre.
- Monument de davant el Mateu Orfila: sa Sardana, el Monument a l'Estudiant Desconegut. Per la seva figura.

- Laboratoris del Guillem Colom: es Búnquer. Es troben als soterranis.
- Propileu: ses Esquines, Grècia II, es Partenón, ses Columnes, es Mausoleu. Per la seva forma grecoromana.
 - Bar del Mateu Orfila: es bar de Sineu, es bar bo, Can Tomeu. Perquè és el millor bar de tot el Campus.
 - Cas Jai: Rússia, La casa de la pichina. Ja que està enfora (com Rússia), i per una llarga història que té a veure amb el Rector Nadal Batle (aparegué una pintada que deia Vamos a *Nadal* en la *Pichina*, en pla xinès).
 - Davant el Guillem Colom: es *césped* que no és res. Hi ha més terra que gespa.
 - Davant l'Anselm Turmeda: es raconet de sa taula i s'arbre. Sa taula dels Jugadors. Zona de joc a l'aire lliure.
 - Aula d'informàtica de l'Arxiduc Lluís Salvador: sala de Macs. Perquè abans els ordinadors eren Macintosh.
 - Son Lledó: rectorat, ses Cases Velles, es bar des bufet.
 - Davant l'Arxiduc Lluís Salvador: la pèrgola, el cuadrado, es porxo mal fet.
 - Davant el Jovellanos: la Cibeles, es banc des fumats. Perquè cada dia es fa una desfilada de gent amb models de roba, i els que fumen als bancs les miren.
 - Enmig del Jovellanos: es lloc penós, es desert.
 - Enmig del Guillem Cifre: es cuadrado, es césped, enmig des pàrquing.
 - Menjador de s'Aulari: es bareto. En realitat, ni tant sols és un bar (màquines, micro-ones i taules. I una gelera).
 - Davant la llibreria: sa placeta des bancs, defora des Beatriu.
 - Pàrquing: es codi de barres, es descampat. Per la distribució dels aparcaments en forma de barres, vist des de l'aire.
 - Llacunes de depuració: s'albufereta, cas patos, ses aigües brutes, es Gorg Blau i Pla de Cúber, sa merdera.
 - Estabulari: es lloc de ses rates, es ratari. És on guarden les rates pels experiments.
 - Bar del Guillem Cifre: es bar de ses ties bones.
 - Tram de carrer en front del Jovellanos: el carret prohibit pels cotxes pobres. Conta la llegenda que si passes amb un cotxe vell et tiraran pedrades.
 - Despatxos B001-B004 del Guillem Cifre: es zulos.
 - Entrada del bar del Guillem Cifre: sala de Fumadors.
 - Devora l'Anselm Turmeda: sa peixera, ses carpes.
 - Quadres al costat del Propileu: allà on fumen porros.
 - El laboratori de SIG: Kuwait. Símil de l'ocupació de Kuwait amb l'ocupació de la sala per part del Departament de Geografia (visca!).
 - Túnel de davant l'Aulari: ses Cavernes, ses Masmorres.

CONCLUSIONS

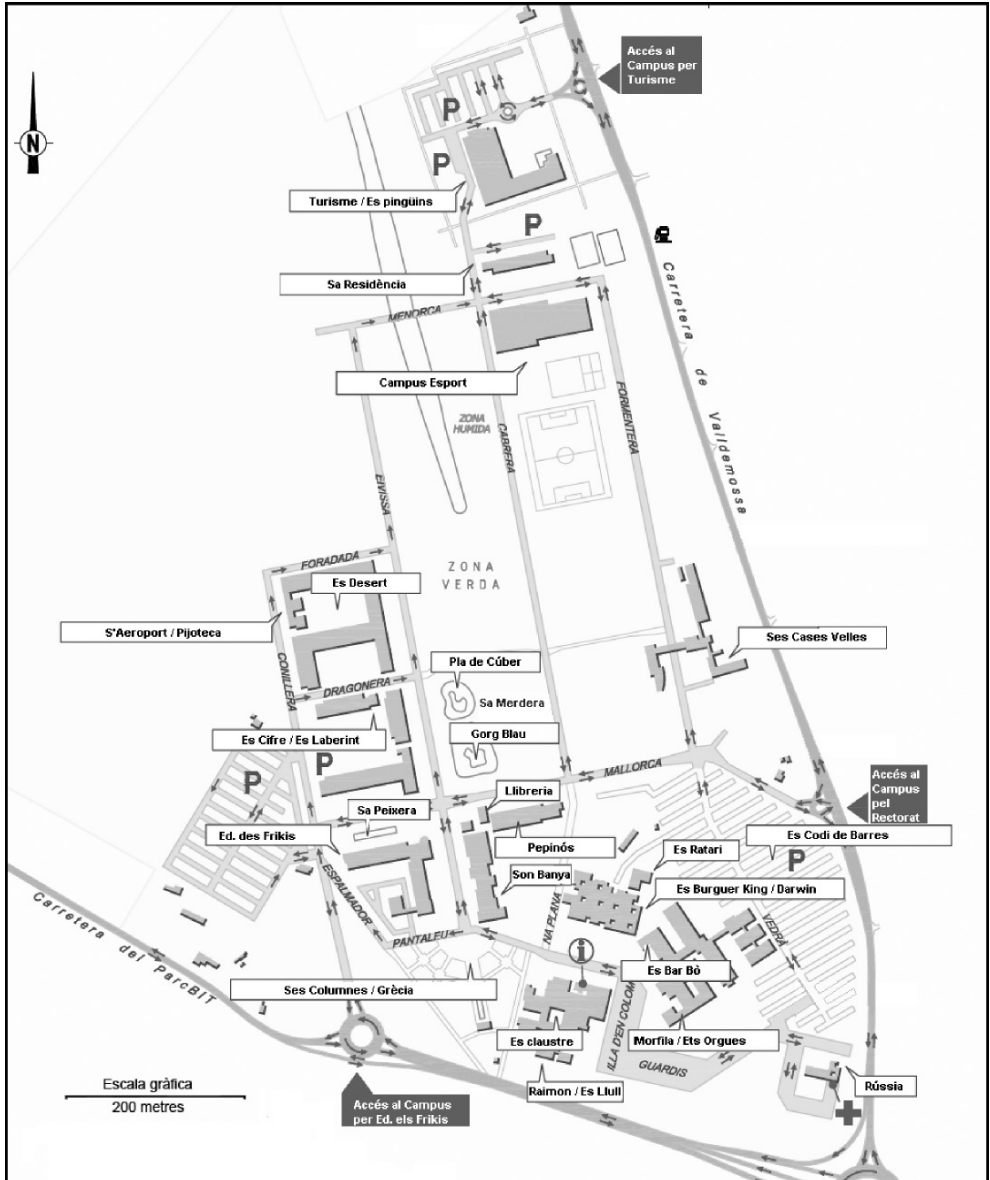
Bé doncs, aquest és el panorama. Com heu vist, podem dir que hem tret a la llum més de 100 topònims de nou encuny. Malgrat que el nombre és molt alt, hem d'admetre que el seu ús és restringit, i per això cal que hi hagi una major difusió d'aquests. Amb el mapa que adjuntam proposam que la gent que encara no coneix aquests topònims es familiaritzi amb ells i els doni un bon ús.

Entre tots seguirem mantenint amb vida el nostre estimat Campus i de ben segur que aniran sorgint nous topònims entre la comunitat, ja que a més, aniran sorgint zones noves i es faran edificis (oh, el metro! Quina magnífica font d'idees que podrà representar a partir d'ara... Ens ha paregut sentir que alguns ja l'anomenen Atotxa?). Sigui com sigui, aquest treball mostra una part de la realitat que és viva cada dia i que a poc a poc s'anirà desenvolupant. Qui sap, tal volta al final s'arribarà a canviar el nom oficial pel de «Pluriversitat de les Illes Balears».

AGRAÏMENTS

Volem agrair als estudiants de les diferents carreres que s'han identificat i que ens han aportat els topònims usats: Administració i Direcció d'Empreses, Arquitectura Tècnica, Biologia, Dret, Educació Física, Enginyeria Industrial, Fisioteràpia, Geografia, Magisteri Musical i Turisme. I un llarg etcètera de col·laboradors anònims que han contribuït a la nostra tasca. I sobretot, a en Miquel Grimalt.

NOVA TOPONÍMIA DEL CAMPUS UNIVERSITARI

Font: Elaboració pròpia a partir del mapa oficial de la UIB